Міністерство освіти і науки України Одеський національний політехнічний університет Інститут комп'ютерних систем Кафедра інформаційних систем

Лабораторна робота №7 з дисципліни «Операційні Системи»

Тема: «Команди управління процесами в ОС Unix»

Виконав:

ст. гр. АІ-204

Колесник К. В.

Перевірив:

Блажко О. А.

Мета роботи: отримання навичок в управлінні процесами в ОС Unix засобами командної оболонки.

Завдання для виконання:

Завдання 1 Моделювання багатозадачності

Нехай оперативна пам'ять на комп'ютері-сервері становить N Гб. Системні процеси ОС займають до М Гбайт пам'яті, а кожна програма користувача може використовувати до К Гбайт пам'яті. Нехай в середньому процеси програм користувачів витрачають F% свого часу на очікування завершення вводу/виводу. Визначте середню завантаженість процесора, використовуючи значення з таблиці 3 варіантів.

Таблиця 3

No	$N_{\underline{0}}$	Пам'ять,	OC,	Програма,	Очікування
команди	учасника	N Гб	М Гб	К Гб	завершення
	команди				вводу/виводу, F
6	1	7	1.5	0.7	60

Завдання 2 Перегляд таблиці процесів

- 1. Отримайте ієрархію всіх процесів із зазначенням імен користувачів, що їх запустили.
- 2. Отримайте ієрархію процесів, запущених від імені вашого профілю із зазначенням PID цих процесів.
- 3. Отримайте список процесів, запущених в поточному терміналі, зі спрощеним набором колонок виведення таблиці процесів.

- 4. Отримайте список процесів, запущених від імені вашого користувача, з розширеним набором колонок таблиці процесів.
- 5. Отримайте список процесів, запущених від імені вашого користувача із зазначенням наступного набору колонок: PID, TTY, PPID, STAT, NI, CMD
- 6. Отримайте список всіх сплячих процесів зі спрощеним набором колонок виведення таблиці процесів.
 - 7. Отримайте список процесів, відсортованих по PID, і визначте:
 - а. загальна кількість запущених процесів;
 - b. кількість процесів, які виконуються;
 - с. кількість сплячих процесів.
- 8. Отримайте список процесів, відсортованих за % використання процесора.

Завдання 3 Керування станами процесів

- 1. У поточному терміналі виконайте команду ping localhost, але не завершуйте її роботу.
 - 2. Запустіть другий термінал доступу до Linux-сервера.
- 3. У другому терміналі для команди ping отримаєте таблицю її процесу (колонки PID, STAT, CMD).
 - 4. У другому терміналі призупиніть виконання процесу команди ping
 - 5. У першому терміналі отримайте список фонових процесів
 - 6. У другому терміналі відновіть виконання припиненого процесу
 - 7. У другому терміналі зупиніть виконання процесу команди ping

- 8. У першому терміналі запустіть команду ping в фоновому режимі так, щоб він не був автоматично зупинений навіть після закриття терміналу, з якого був запущений.
 - 9. Закрийте перший термінал.
- 10. У другому терміналі для команди ping отримаєте таблицю її процесу (колонки PID, STAT, CMD). Зробіть висновок про стан процесу.
 - 11. Завершіть роботу процесу.

Завдання 4 Управління пріоритетами процесів

- 1. Створіть bash-програму, що виконує операцію циклічного складання за формулою: x = x + n, де початкове значення x = кількість букв вашого прізвища, <math>n кількість букв у вашому імені. Ім'я програми збігається з транслітерацією вашого прізвища з розширенням .sh, наприклад, ivanov.sh
 - 2. Запустіть bash-програму у фоновому режимі.
- 3. Перегляньте таблицю процесів для запущеного процесу, пов'язаного з bash-програмою, з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI,% CPU, CMD.
 - 4. Виконайте команду призупинення запущеного процесу.
- 5. Ще раз перегляньте таблицю процесів для призупиненого процесу з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки про його стан.
 - 6. Виконайте команду продовження виконання припиненого процесу.
- 7. Ще раз перегляньте таблицю процесів для процесу, який продовжив виконуватися, з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки про його стан.

- 8. Створіть два файли як символічні посилання на створену bashпрограму з іменами як ім'я поточного файлу з додаванням цифр 2 і 3, відповідно, наприклад: ivanov2.sh, ivanov3.sh
 - 9. Запустіть два файли у фоновому режимі.
- 10. Перегляньте таблицю процесів для трьох запущених процесів з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки за поточними значеннями NI та %CPU.
 - 11. Зменшить пріоритет виконання одного з трьох процесів.
- 12. Перегляньте таблицю процесів для трьох запущених файлів з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Зробіть висновки щодо змін значень% CPU для кожного процесу: як вони змінилися?

Хід роботи:

Завдання 1 Моделювання багатозадачності

Нехай оперативна пам'ять на комп'ютері-сервері становить N Гб. Системні процеси ОС займають до М Гбайт пам'яті, а кожна програма користувача може використовувати до К Гбайт пам'яті. Нехай в середньому процеси програм користувачів витрачають F% свого часу на очікування завершення вводу/виводу. Визначено середню завантаженість процесора, використовуючи значення з таблиці 3 варіантів.

Таблиця 3

No	№	Пам'ять,	OC,	Програма,	Очікування
команди	учасника	N Гб	М Гб	К Гб	завершення
	команди				вводу/виводу, F
6	1	7	1.5	0.7	60

Формула: $1 - p^n (p - час в очікуванні завершення операцій вводу/виводу, <math>n -$ кількість процесів)

Кількість процесів: $(7 - 1.5) / 0.7 \approx 7$

Середня завантаженість процесора: 1 - $0.6^7 \approx 0.97$ (97%)

Завдання 2 Перегляд таблиці процесів

1. Отримано ієрархію всіх процесів із зазначенням імен користувачів, що їх запустили.

```
kolesnik_kirilo@vpsj3leQ:~
                                                                                                     [kolesnik kirilo@vpsj3IeQ ~]$ pstree -u
systemd NetworkManager 2*[{NetworkManager}]
-agetty
          —auditd——{auditd}
          -belobrov.sh(belobrov artur)---belobrov.sh
          -belobrov2.sh(belobrov_artur)
          —belobrov3.sh(belobrov artur)——belobrov3.sh
          —chronyd(chrony)
—crond
          —dbus-daemon(dbus)
          —exim(exim)
          -gssproxy---5*[{gssproxy}]
          -httpd-8*[httpd(apache)]
          —irqbalance
          -mysqld(mysql)--30*[{mysqld}]
-named(named)--4*[{named}]
          -nano(bogachik egor)
          —nano(baranyuk dmitro)
          -nesterenko.sh nesterenko mikola) --nesterenko.sh
-nesterenko2.sh (nesterenko mikola) --nesterenko2.sh
-nesterenko3.sh (nesterenko mikola) --nesterenko3.sh
          -nginx---nginx(emps)
           -php-fpm-6*[php-fpm(soft)]
          -php-fpm-3*[php-fpm]
                     -3*[php-fpm(emps)]
-3*[php-fpm(soft)]
          -ping(oracle)
          -ping(bojchuk oleksandr)
          -polkitd(polkitd) ---6*[{polkitd}]
          -pure-ftpd
-rpcbind(rpc)
          -rsyslogd---2*[{rsyslogd}]
          -smartd
          -soffice.bin(nosov_andrij)--2*[{soffice.bin}]
          -soffice.bin(bojchuk oleksandr) --- 2*[{soffice.bin}]
          -soffice.bin(shostak_roman) --- 2*[{soffice.bin}]
          -sshd--sshd--sshd(nesterenko_mikola)--bash--top
                  -sshd---sshd(berislavskij_vladislav)---bash---2*[berislavskij_v+
                  —sshd——sshd(berislavskij_vladislav)——bash——berislavskij_vl
                   -sshd---sshd(tomchuk_viktoriya)---bash
                  _sshd__sshd(kolesnik kirilo)__bash__pstree
```

2. Отримано ієрархію процесів, запущених від власного імені профілю із зазначенням PID цих процесів.

```
[kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$ pstree kolesnik_kirilo -p sshd(22121) ——bash(22142) ——pstree(8325) [kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$
```

3. Отримано список процесів, запущених в поточному терміналі, зі спрощеним набором колонок виведення таблиці процесів.

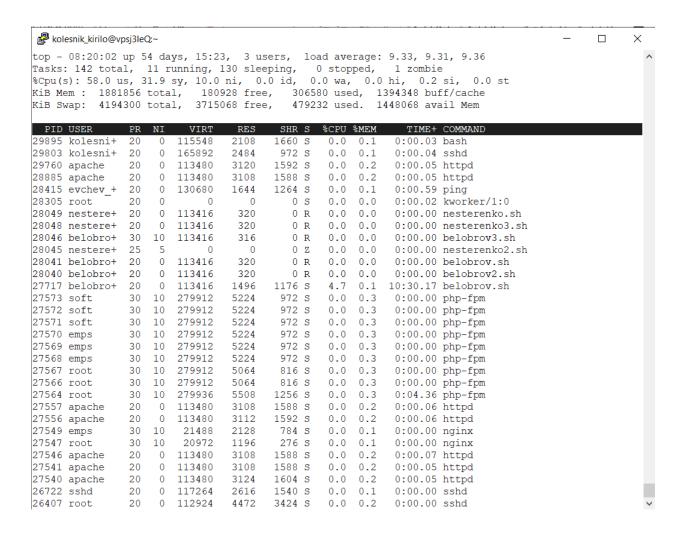
4. Отримано список процесів, запущених від власного імені користувача, з розширеним набором колонок таблиці процесів.

5. Отримано список процесів, запущених від власного імені користувача із зазначенням наступного набору колонок: PID, TTY, PPID, STAT, NI, CMD

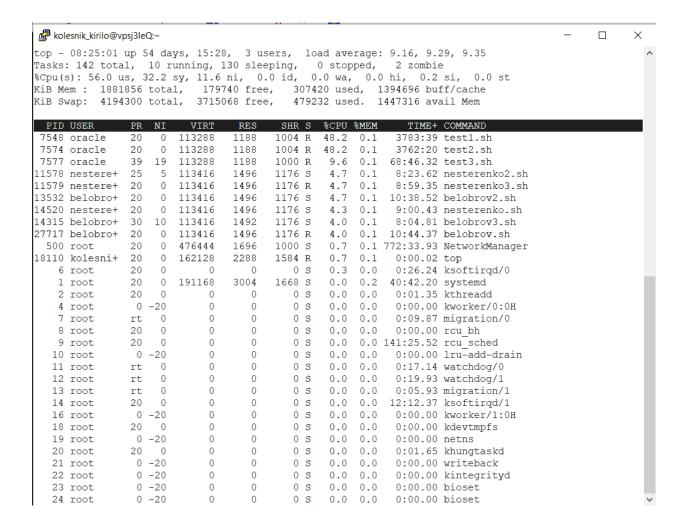
6. Отримано список всіх сплячих процесів зі спрощеним набором колонок виведення таблиці процесів.

```
kolesnik_kirilo@vpsj3leQ:~
                                                                                              [kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$ ps -A -o pid,tty,time,stat,cmd | grep -E "S\s"
              00:00:01 S
                            [kthreadd]
    6 ?
              00:00:26 S
                            [ksoftirqd/0]
    7 ?
              00:00:09 S
                             [migration/0]
              00:00:00 S
                           [rcu bh]
   11 ?
              00:00:17 S
                            [watchdog/0]
              00:00:19 S
   12 ?
                             [watchdog/1]
   13 ?
              00:00:05 S
                           [migration/1]
              00:12:12 S
                             [ksoftirqd/1]
              00:00:00 S
                            [kdevtmpfs]
   20 ?
              00:00:01 S
                            [khungtaskd]
  35 ?
              00:18:50 S
                             [kswapd0]
  114 ?
              00:01:22 S
                            [kauditd]
                            [scsi_eh_0]
[scsi_eh_1]
  256 ?
              00:00:00 S
  258 ?
              00:00:00 S
                           [jbd2/vda1-8]
              00:02:16 S
  273 ?
  520 ?
              00:00:05 S
                            /usr/sbin/chronyd
              00:00:00 S
                          php-fpm: pool index
                          php-fpm: pool index
  884 ?
              00:00:00 S
  885 ?
              00:00:00 S
                            php-fpm: pool index
  886 ?
              00:00:00 S
                          php-fpm: pool regular
              00:00:00 S
                            php-fpm: pool regular
 888 ?
              00:00:00 S
                            php-fpm: pool regular
                            [kworker/u4:2]
              00:00:00 S
 1603 ?
 3446 ?
              00:00:00 S
                            [kworker/1:2]
 7126 ?
              00:00:26 S
                          ping localhost
 8198 ?
              00:00:00 S
                            [kworker/1:1]
9507 ?
              00:00:00 S
                            sshd: [net]
                           [kworker/0:2]
10088 ?
              00:00:00 S
10111 ?
              00:00:00 S
                            /usr/local/apps/apache/bin/httpd -k start
12335 ?
                          nano 3.sh
              00:00:00 S
                          /bin/bash ./belobrov2.sh
[kworker/0:1]
13532 2
              00:10:14 S
14505 ?
              00:00:00 S
16135 ?
              00:00:00 S
                          sshd: evchev denis@pts/1
20685 ?
              00:00:00 S
                            nano
                            [kworker/u4:1]
25539 ?
              00:00:00 S
              00:00:00 S
26806 ?
                             [kworker/0:0]
27540 ?
              00:00:00 S
                            /usr/local/apps/apache/bin/httpd -k start
```

- 7. Отримано список процесів, відсортованих по PID (за спаданням, Shift + N), і визначено:
 - а. загальну кількість запущених процесів 142;
 - b. кількість процесів, які виконуються 11;
 - с. кількість сплячих процесів 130.

8. Отримано список процесів, відсортованих за % використання процесора (Shift + P).

Завдання 3 Керування станами процесів

1. У поточному терміналі виконано команду ping localhost, але без завершення її роботи.

```
kolesnik_kirilo@vpsj3leQ:~
                                                                    \Box
                                                                          X
[kolesnik kirilo@vpsj3IeQ ~]$ ping localhost
PING localhost (127.0.0.1) 56(84) bytes of data.
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=1 ttl=64 time=0.018 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=2 ttl=64 time=0.029 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=3 ttl=64 time=0.029 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=4 ttl=64 time=0.033 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=5 ttl=64 time=0.032 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=6 ttl=64 time=0.031 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=7 ttl=64 time=0.044 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=8 ttl=64 time=0.044 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=9 ttl=64 time=0.033 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=10 ttl=64 time=0.034 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=11 ttl=64 time=0.033 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=12 ttl=64 time=0.032 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp seq=13 ttl=64 time=0.031 ms
64 bytes from localhost (127.0.0.1): icmp_seq=14 ttl=64 time=0.034 ms
CA history forms 1 - - 1 h - - + (107 0 0 1) - 2 - - - -
```

- 2. Запущено другий термінал доступу до Linux-сервера.
- 3. У другому терміналі для команди ping отримано таблицю її процесу (колонки PID, STAT, CMD).

```
kolesnik_kirilo@vpsj3leQ:~
                                                                              login as: kolesnik_kirilo kolesnik_kirilo@91.219.60.189's password:
Last login: Mon Apr 12 08:02:06 2021 from 188.130.176.60
[kolesnik kirilo@vpsj3IeQ ~]$ ps -u kolesnik kirilo
                    TIME CMD
 6059 pts/10 00:00:00 ps
 9001 pts/4 00:00:00 ping
28359 ? 00:00:00 sshd
28490 pts/10 00:00:00 bash
              00:00:00 sshd
29803 ?
29895 pts/4
              00:00:00 bash
[kolesnik kirilo@vpsj3IeQ ~]$ ps -p 9001 -o pid, stat, cmd
  PID STAT CMD
 9001 S+ ping localhost
[kolesnik kirilo@vpsj3IeQ ~]$
```

4. У другому терміналі призупинено виконання процесу команди ping

5. У першому терміналі отримано список фонових процесів

```
kolesnik_kirilo@vpsj3leQ:~
                                                                         X
[kolesnik kirilo@vpsj3IeQ ~] $ ps -A -o pid, tty, time, stat, cmd | grep -E "ping loc ^
alhost"
4317 ?
              00:00:00 S
                           ping localhost
                           ping localhost
7126 ?
              00:00:26 S
                           ping localhost
              00:00:07 S
12757 ?
13112 pts/4
              00:00:00 T
                             ping localhost
25412 pts/10 00:00:00 R+ grep --color=auto -E ping localhost
              00:00:00 S ping localhost
28415 ?
[kolesnik kirilo@vpsj3IeQ ~]$
```

6. У другому терміналі відновлено виконання припиненого процесу

```
[kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$ kill -18 13112
[kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$
```

7. У другому терміналі зупинено виконання процесу команди ping

```
[kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$ kill -9 13112
[kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$ ps -A -o pid,tty,time,stat,cmd | grep -E "ping localhost"
4317 ? 00:00:00 S ping localhost
7126 ? 00:00:26 S ping localhost
12757 ? 00:00:07 S ping localhost
14480 pts/10 00:00:00 S+ grep --color=auto -E ping localhost
28415 ? 00:00:00 S ping localhost
[kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$
```

8. У першому терміналі запущено процес команди ріпд в фоновому режимі так, щоб він не був автоматично зупинений навіть після закриття терміналу, з якого був запущений.

- 9. Закрито перший термінал.
- 10. У другому терміналі для команди ping отримано таблицю її процесу (колонки PID, STAT, CMD). Процес знаходиться у сплячому стані.

```
kolesnik_kirilo@vpsj3leQ:~

[kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$ ps -p 15654 -o pid,stat,cmd
PID STAT CMD

15654 S ping localhost
[kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$
```

11. Завершено роботу процесу.

```
[kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$ kill -9 15654
[kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$ ps -p 15654 -o pid,stat,cmd
PID STAT CMD
[kolesnik kirilo@vpsj3IeQ ~]$
```

Завдання 4 Управління пріоритетами процесів

1. Створено bash-програму, що виконує операцію циклічного складання за формулою: x = x + n, де початкове значення x = кількість букв прізвища (Колесник — 8), <math>n - кількість букв у імені (Кирило — 6). Ім'я програми — kolesnik.sh

2. Запущено bash-програму у фоновому режимі.

```
kolesnik_kirilo@vpsj3leQ:~
[kolesnik_kirilo@vpsj3leQ ~]$ nohup sh kolesnik.sh &
[1] 31723
[kolesnik_kirilo@vpsj3leQ ~]$ nohup: ignoring input and appending output to 'noh up.out'
[kolesnik_kirilo@vpsj3leQ ~]$
[kolesnik_kirilo@vpsj3leQ ~]$
```

3. Переглянуто таблицю процесів для запущеного процесу, пов'язаного з bash-програмою, з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI,% CPU, CMD.

```
[kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$ ps -p 31723 -o pid,ppid,stat,ni,cpu,cmd PID PPID STAT NI CPU CMD 31723 5430 S 0 - sh kolesnik.sh [kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$
```

4. Виконано команду призупинення запущеного процесу.

5. Ще раз переглянуто таблицю процесів для призупиненого процесу з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Бачимо, що його стан – зупинений.

```
[kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$ ps -p 31723 -o pid,ppid,stat,ni,cpu,cmd
PID PPID STAT NI CPU CMD
31723 5430 T     0 - sh kolesnik.sh
[kolesnik kirilo@vpsj3IeQ ~]$
```

- 6. Виконано команду продовження виконання припиненого процесу.
- 7. Ще раз переглянуто таблицю процесів для процесу, який продовжив виконуватися, з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Процес знову сплячий.

8. Створено два файли як символічні посилання на створену bashпрограму з іменами як ім'я поточного файлу з додаванням цифр 2 і 3, відповідно: kolesnik2.sh, kolesnik3.sh

```
kolesnik_kirilo@vpsj3leQ:~
                                                                                              Х
[kolesnik kirilo@vpsj3IeQ ~]$ ln -s kolesnik.sh kolesnik2.sh
[kolesnik kirilo@vpsj3IeQ ~]$ ln -s kolesnik.sh kolesnik3.sh
[kolesnik kirilo@vpsj3IeQ ~]$ ls
123
                                                  newCatalog
                     KolesnikKirilo.csv nohup.out
1.csv
1testfileforlab5 KolesnikKirilo.docx Operating-System.-Laboratory-Work-1
2.csv KolesnikKirilo.pdf Operating-System.-Laboratory-Work-1
3.csv kolesnik_lab_3 os.lab1.cp1251.html
accounts.csv kolesnik.sh os.lab1.utf.html
blank.txt lab3File.html student.txt
                   my_delete_file.sh sym_link_1
my_dir_csv.sh Нестеренко.pdf
MyOSParam.sh Обсятивикидівт
darkCatalog
hard link 1
hard link 2
                      MyOSParam.sh.save
[kolesnik kirilo@vpsj3IeQ ~]$
```

9. Запущено два файли у фоновому режимі.

```
[kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$ nohup: ignoring input and appending output to 'noh up.out'

[kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$ nohup sh kolesnik3.sh &
[3] 7888

[kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$ nohup: ignoring input and appending output to 'noh up.out'
```

10. Переглянуто таблицю процесів для трьох запущених процесів з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Бачимо, що даних про процесор немає, а пріоритетність процесів однакова.

```
[kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$ ps -p 31723 -p 7888 -p 24552 -o pid,ppid,stat,ni,c pu,cmd
PID PPID STAT NI CPU CMD
7888 5430 S 0 - sh kolesnik3.sh
24552 5430 S 0 - sh kolesnik2.sh
31723 5430 S 0 - sh kolesnik.sh
[kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$
```

11. Зменшено пріоритет виконання одного з трьох процесів (пріоритет kolesnik2.sh).

```
[kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$ renice -n 10 -p 7888 7888 (process ID) old priority 0, new priority 10 [kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$
```

12. Перегляньте таблицю процесів для трьох запущених файлів з урахуванням набором колонок: PID, PPID, STAT, NI, %CPU, CMD. Рівень пріоритетності у процесі 7888 зменшився на 10.

```
[kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$ ps -p 31723 -p 7888 -p 24552 -o pid,ppid,stat,ni,c pu,cmd
PID PPID STAT NI CPU CMD
7888 5430 SN 10 - sh kolesnik3.sh
24552 5430 S 0 - sh kolesnik2.sh
31723 5430 S 0 - sh kolesnik.sh
[kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$ [kolesnik_kirilo@vpsj3IeQ ~]$
```

Висновок: Під час виконання цієї лабораторної роботи, було на практиці розглянуто принципи взаємодії типу "клієнт — сервер" із детальним дослідженням функцій та можливостей для управління процесами у Unixподібних ОС інтерфейсу командного рядку. Виявлено, що користувач отримує можливість переглядати процеси, а також створювати та призупиняти їх. Таким чином, всі процеси та операції, розглянуті під час виконання попередніх лабораторних робіт можна розглядати як процеси у CPU.

Складностей під час виконання роботи не виникало.